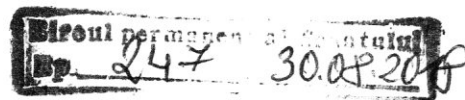
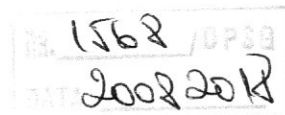
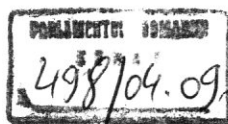

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului*, inițiată de doamna senator PNL Eleonora-Carmen Hărău (**Bp. 247/2018**).

I. Principalele reglementări

Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea *Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, cu 4 noi articole, **art. 108¹-108⁴**, în sensul decontării trimestriale a cheltuielilor de transport dus-întors pentru unul dintre părinții plecați la muncă în străinătate.

Totodată, se propune ca suma decontată să nu depășească jumătate din salariul minim brut pe țară garantat în plată din acel an.

Potrivit *Expunerii de motive*, „În România avem în acest moment un număr total de 97.645 copii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate (...) Dintre aceștia, 19.650 sunt copii rămași acasă care provin din familii în care ambii părinți sunt plecați la muncă în străinătate, 64.642 copii rămași acasă care provin din familii în care un părinte este plecat la muncă în străinătate și 13.353 copii rămași acasă care provin din familii în care părintele unic susținător este plecat la muncă în străinătate”.

II. Observații

1. Interesul acordat de autorități copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate a fost unul semnificativ, în măsura în care mobilitatea forței de muncă și deschiderea pieței muncii pentru lucrătorii români au condus în timp la apariția acestei noi categorii de copii, pentru care a devenit necesară implementarea unor măsuri menite să vină în sprijinul respectării drepturilor acestora, în perioada în care părinții sau reprezentanții lor legali aleg să lucreze în afara granițelor țării.

Cu toate acestea, în lipsa unui cadru legal, a cărui forță obligatorie să fie opozabilă tuturor celor aflați în această situație, s-a constatat că mulți dintre părinții care alegeau să plece în străinătate nu informau autoritățile abilitate cu privire la această intenție, astfel încât problemele cu care se confruntau copiii rămași acasă ajungeau să fie cunoscute de multe ori doar în cazul apariției unor situații de criză sau de dificultate, ce puneau în pericol însăși viața sau bunăstarea acestora.

Într-un astfel de context, în procesul de modificare și completare a *Legii nr. 272/2004*, s-a introdus în cuprinsul acesteia un capitol special dedicat copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, prin care s-a dorit asigurarea unui cadru legal unitar care să garanteze respectarea drepturilor acestora în totalitatea lor, inclusiv în perioada în care părinții sau reprezentanții legali ai acestora nu se află în țară.

Monitorizarea este un proces care le permite specialiștilor să identifice problemele imediat ce au apărut sau să prevadă apariția unor potențiale riscuri și să intervină la timp prin propunerea de măsuri corective. Acesta este motivul pentru care Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) a elaborat o procedură de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate, care a fost aprobată prin *Hotărârea Guvernului nr. 691/2015*¹.

În cadrul procedurii sunt detaliate etapele pe care reprezentanții Serviciului Public de Asistență Socială trebuie să le parcurgă astfel încât să-și îndeplinească această atribuție. Scopul reglementărilor propuse în cadrul acestui act normativ a fost acela de a sprijini și eficientiza procesul de identificare a tuturor copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate, dar și a celor care au revenit în țară după o experiență de migrație de cel puțin 12 luni.

Toate demersurile mai sus menționate au avut la bază rezultatele studiilor cantitative și calitative care au avut ca temă problematica copiilor ai

¹ pentru aprobarea Procedurii de monitorizare a modului de creștere și îngrijire a copilului cu părinți plecați la muncă în străinătate și a serviciilor de care aceștia pot beneficia, precum și pentru aprobarea Metodologiei de lucru privind colaborarea dintre direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului și serviciile publice de asistență socială și a modelului standard al documentelor elaborate de către acestea

căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate. Dintre acestea amintim 2 studii cantitative, care au fost realizate de către Fundația Soros și UNICEF și un studiu calitativ realizat de Organizația Salvați Copiii.

Primul studiu cantitativ realizat în anul 2007 de Fundația Soros a abordat efectele fenomenului migrației pe două niveluri:

- efecte sociale la nivel local (în comunități), respectiv situația copiilor migranților și probleme legate de dezvoltarea comunităților;
- efecte economice și sociale cu impact la nivel național, respectiv schimbările de pe piața forței de muncă și imigrația.

Recomandările studiului menționat, nu au făcut nimic altceva decât să ne confirme faptul că direcțiile de acțiune ale ANPDCA erau cele care trebuie urmate.

Redăm câteva din recomandările studiului, recomandări care au fost avute în vedere în demersurile ulterioare realizate de ANPDCA, respectiv:

- în general, dar și cu aplicare pentru a limita efectele negative ale migrației, este necesară elaborarea și implementarea unor politici publice coerente prin care să fie identificați și monitorizați copiii aflați în situație de risc, concomitent cu mărirea capacității rețelei de asistenți sociali la nivel local. Copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate trebuie considerați în situație de risc;

- un element important al noilor politici ar trebui să fie întărirea legăturii între școală și sistemul de asistență socială prin definirea unor proceduri eficiente de transfer a informațiilor de la învățători, diriginți și psihologi școlari către asistenți sociali și în sens invers. Este important să fie găsite soluții pentru rezolvarea crizei de psihologi școlari din școlile românești, mai ales din cele din mediul rural;

- plecând de la relațiile comunitare deja constituite în jurul școlii și de la practica curentă, nu trebuie neglijată construirea unui set de servicii sociale – plecând de la rolul școlii în comunitate – ce pot fi oferite copiilor ai căror părinți sunt plecați temporar în străinătate.

Un al doilea studiu cantitativ a fost realizat de către UNICEF. Scopul acestui studiu a fost acela de a oferi o evaluare la nivel național a fenomenului copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate.

Un prim obiectiv al acestei cercetări a constat în identificarea dimensiunii acestui fenomen și a distribuției lui teritoriale. Studiul a încercat să răspundă la două întrebări: câți copii sunt în situația de a fi rămas „*singuri acasă*” din cauza plecării părinților la muncă în străinătate și care sunt zonele cele mai afectate de acest fenomen.

În al doilea rând studiul și-a propus să analizeze cauzele și consecințele plecării părinților la muncă dincolo de granițele țării, din perspectiva impactului pe care acest fenomen îl are asupra drepturilor copiilor. Din raportul de cercetare reiese că principalele recomandări coincid cu cele din studiul anterior

menționat, respectiv întărirea capacității serviciilor publice de asistență socială și creșterea gradului de conștientizare a părinților, aspect avut în vedere de către autorități în demersurile ulterioare elaborării studiului respectiv:

- revizuirea *Ordinului Secretarului de Stat al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului nr. 219/2006* prin consultarea tuturor actorilor publici și privați cu expertiză relevantă în domeniu;
- îmbunătățirea și consolidarea mecanismelor de monitorizare și de raportare la nivel local cu accent pe SPAS;
- întărirea capacității serviciilor publice de asistență socială la nivel național;
- creșterea gradului de informare și conștientizare a efectelor negative ale migrației asupra copiilor de către toți factorii implicați (părinți și populația în general).

De asemenea, Organizația Salvați Copiii a realizat o cercetare calitativă *"Impactul migrației asupra copiilor rămași acasă fără părinți"*. Obiectivul general al acestei cercetări a fost de a evalua impactul pe care fenomenul migrației îl are asupra copiilor rămași fără unul sau chiar fără niciun părinte și de asemenea, să evidențieze necesitatea dezvoltării unor servicii speciale care să asigure protecția, buna dezvoltare și respectarea drepturilor acestui grup țintă.

Recomandările vizează atât prevenirea prin reducerea efectelor negative datorate lipsei temporare a părinților cât și intervenția pentru cazurile care necesită acest lucru:

- campanii de informare și conștientizare adresate părinților;
- campanii de sensibilizare la nivelul comunităților de români din țările de destinație;
- dezvoltarea serviciilor de consiliere pentru persoanele care au în îngrijire copii cu ambii părinți plecați;
- extinderea rețelei de consilieri școlari;
- extinderea programelor de tipul Școală după Școală;
- multiplicarea și extinderea centrelor de zi;
- dezvoltarea mai multor cluburi destinate copiilor cu scopul de a oferi acestora modalități benefice de petrecere a timpului liber;
- campanii media de promovare a soluțiilor și oportunităților pentru acești copii, a exemplelor pozitive;
- organizarea unor campanii de promovare a oportunităților de angajare existente în țară;
- dezvoltarea unei strategii de mobilizare și intervenție la nivel local.

2. Referitor la alte măsuri dedicate acestei categorii de copii, este de menționat, de asemenea, proiectul implementat, în perioada 1 ianuarie 2015 - 30 septembrie 2017, de Organizația Salvați Copiii România în parteneriat cu

ANPDCA *"Protecție și educație pentru copiii afectați de migrația pentru muncă în străinătate a părinților, prin centre de zi"*.

Obiectivul acestui proiect a vizat, pe de o parte informarea și conștientizarea familiilor cu privire la prevederile legale privind obligativitatea informării autorităților cu privire la intenția de a pleca din țară, la muncă în străinătate, precum și necesitatea desemnării de către instanță a persoanei care va asigura creșterea și îngrijirea copiilor pe perioada absenței părinților.

În cadrul proiectului a fost elaborat un ghid de bune practici pentru oferirea de servicii de suport psihosocial și educațional copiilor rămași singuri acasă în urma migrației economice a părinților, care se adresează unei game largi de specialiști, atât din sfera autorităților locale de asistență socială, a instituțiilor de învățământ, cât și a organizațiilor neguvernamentale.

Acesta cuprinde recomandări cu privire la aplicarea cadrului legal relevant, precum și cu privire la intervențiile destinate copiilor, dar și persoanelor în grija cărora au rămas copiii - părinți sau rude. Informațiile prezentate sunt utile oricărei organizații (publică sau privată) care dorește să dezvolte astfel de activități și oricărui profesionist care intră în contact, prin prisma profesiei, cu copiii ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate. În același timp, sunt incluse instrumente de lucru direct cu copiii sau părinții/persoanele în grija cărora au rămas copiii ce pot fi utilizate de psihologii și asistenții sociali implicați în astfel de inițiative.

Ghidul a fost realizat pe baza experienței dobândite de Organizația Salvați Copiii prin programul destinat susținerii copiilor rămași singuri acasă ca urmare a plecării părinților la muncă în străinătate, program care se desfășoară începând din anul 2009.

Principalele recomandări cuprinse în ghid vizează:

- continuarea promovării prevederilor *Hotărârii Guvernului nr.691/2015* și a setului de recomandări referitoare la colectarea și transmiterea datelor cu privire la copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate în rândul SPAS-urilor și școlilor;

- monitorizarea permanentă a activității SPAS-urilor de către DGASPC, atât în ceea ce privește colectarea și transmiterea datelor cu privire la copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate (aplicarea setului de recomandări creat), cât și în ceea ce privește serviciile adresate lor;

- monitorizarea de către ISJ-uri a aplicării setului de recomandări referitoare la colectarea și transmiterea datelor cu privire la copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate de către școli;

- introducerea în baza de date SIIÎR (Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România) a unor itemi referitori la copiii cu părinți migranți și copiii care au revenit în țară după o perioadă de ședere în străinătate mai mare de un an;

- creșterea capacității școlilor de a acorda servicii de consiliere;

- înființarea de posturi de profesori consilieri școlari pentru acoperirea necesarului de posturi conform normativului actual (1 post la 800 elevi/400 preșcolari) și eliminarea orelor de predare din norma acestora (*calitatea de profesor care predă și notează elevii la o anumită materie îi conferă un statut care intră în contradicție cu rolul de consilier școlar*);

- dezvoltarea de programe de educație parentală. Activarea și întărirea rolului Structurilor Comunitare Consultative sau, după caz, înființarea acestora – acestea pot contribui la identificarea copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, la oferirea de servicii de suport pentru aceștia, dezvoltarea de programe de educație parentală, informarea părinților/persoanelor în grija cărora au rămas copiii cu privire la efectele separării copilului de părinți și obligațiile legale ale părinților la plecarea din țară.

Crearea de parteneriate locale între unitățile de învățământ și Serviciile Publice de Asistență Socială - acestea trebuie să prevadă un set de proceduri adaptate la situația comunităților respective în care obiectivele și activitățile să capete un conținut concret, și în care responsabilitățile și termenele să fie clar definite și agreate.

Așa cum se poate observa niciunul dintre studiile realizate pe tema copiilor ai căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate nu confirmă existența dificultăților financiare cu care s-ar putea confrunta copiii cu părinți plecați la muncă în străinătate, care să justifice acordarea de facilități fiscale, dimpotrivă situația financiară se situează peste cea a celor care nu au părinți plecați.

4. Aplicarea măsurilor propuse determină un efort bugetar suplimentar care nu a fost estimat de inițiator în *Expunerea de motive*.

Din datele prezentate în *Expunerea de motive* și în ipoteza în care sunt 2 copii /familie rezultă un impact anual asupra cheltuielilor publice de 186 milioane lei estimat la un salariu de bază minim brut garantat în plată de 1.900 lei.

De asemenea, potrivit prevederilor art.15 din *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare*, și ale art.15 din *Legea responsabilității fiscal-bugetare nr. 69/2010, republicată, cu modificările ulterioare*, întrucât măsura reglementată determină majorări ale cheltuielilor bugetului de stat, era necesar să se prevadă sursele de acoperire a majorării cheltuielilor bugetare și să se prezinte declarația potrivit căreia aceste majorări sunt compatibile cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.

Totodată, considerăm că era necesar ca în inițiativa legislativă să se prevadă ordonatorul principal de credite prin bugetul căruia se vor aloca fondurile.

În plus, în contextul celor menționate mai sus, menționăm că nu poate fi susținută promovarea de măsuri a căror aplicare conduce la majorarea cheltuielilor bugetului de stat fără adoptarea concomitentă de măsuri compensatorii, pentru a nu fi afectată ținta de deficit bugetar planificat.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Viorica DĂNCILĂ
PRIM-MINISTRU

Domnului senator Călin-Constantin-Anton **POPESCU-TĂRICEANU**
Președintele Senatului